

Dr. ANDREJ SKOWRON
Fakultet prometnih znanosti
Zagreb

Integralni transport
Prethodno priopćenje
UDK: 621.869.88:338.4
Primljeno: 17.95.1989
Prihvaćeno: 12.12.1989

MOGUĆNOSTI PRIMJENE UNIVERZALNIH I SPECIJALNIH KONTEJNERA U TURIZMU

SAŽETAK

Autor obrazlaže razne mogućnosti korištenja pojedinih vrsta kontejnera za prevoz razne robe, a naročito pokvarljive, u pravcu turističkih područja. Posebno ukazuju na mogućnost korištenja kontejnera za boravak ljudi, konkretno turista, te daje skice takvih kontejnera za stanovanje. Kao jednu od mogućnosti za gašenje požara u teško pristupačnim predjelima turističkih područja predlaže upotrebu kontejnera kod gašenja požara.

1. UVOD

Turističko privređivanje popraćeno je sezonskim promjenama tijekom godine. Naš receptivni turizam može ostvariti najveću ponudu u ljetnim mjesecima, jer se samo u tom razdoblju mogu maksimalno koristiti raspoloživi turistički objekti locirani na obali Jadrana i na otocima.

Optimalno podmirivanje potražnje turističkih usluga uvjetovano je osiguranjem dovoljnih smještajnih prostora za turiste, sezonsko radno osoblje, hranu i pravovremeno uredno snabdijevanje robom koja iziskuje svakodnevnu dopremu.

Smještajni kapaciteti su uglavnom osigurani u hotelima, kućnoj radinosti i kampovima, ali se ipak u nekim mjestima pojavljuje nepodmirena potražnja. Za smještaj sezonskog radnog osoblja koristi se prostor koji bi se mogao ponuditi turistima.

Kulminacija snabdijevanja turističkih područja stvara se istodobno kada maksimalno raste potražnja transportnih poslova u poljoprivredi, jer to je sezona žetve, berbe i smještaja plodova u silose i druga skladišta.

Navedeni poremećaji smještajnih i transportnih potreba mogu se ublažiti racionalnom primjenom univerzalnih i specijalnih kontejnera koji se zahvaljujući standardizaciji oblika, vanjskih dimenzija i zahvatnih elemenata, mogu koristiti kao karoserije vozila pojedinih transportnih grana, kao privremeni skladišni prostor za robu i kao prostor za boravak ljudi.

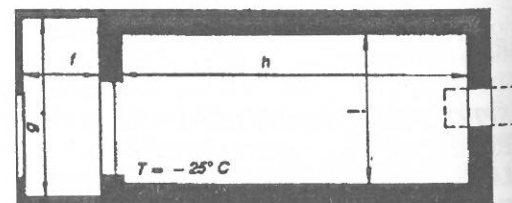
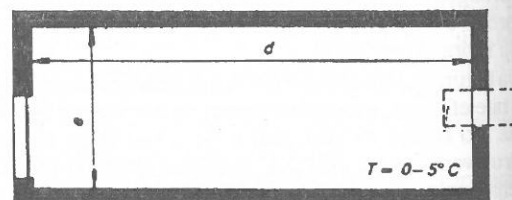
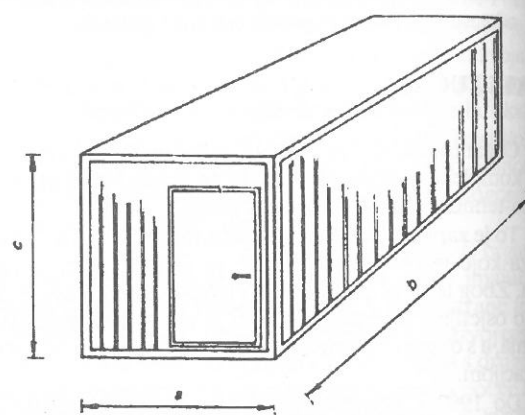
U turističkoj sezoni, zbog raznih okolnosti, javljaju se mnogobrojni požari šuma, za čije se gašenje još u svijetu ne koriste standardni specijalno opremljeni kontejneri, već namjenski avioni. U standardnom okviru najmanjeg kontejnera veličine 1F-ISO može se ugraditi rezervoar za vodu i dvije male pumpe sa šmrkovima za gašenje vatre. U neposrednu blizinu šumskog požara ovaj se kontejner može dopremiti helikopterom srednje nosivosti i dva vatrogasca iz stacionarnog položaja mogu efikasnije lokalizirati ili ugasiti vatru nego avion koji na jedno mjesto izbacuje velike količine vode.

2. TERETNI KONTEJNERI

U standardnim okvirima serije 1-ISO ugrađuju se univerzalni oblici teretnih kontejnera, hladnjače, cisterne i drugi. Oni se koriste u transportu kao karoserije vozila, a mogu biti također upotrebljeni kao privremena skladišta i pri tome jeftiniji nego

građeni objekti. Najmasovniji u svijetu i najprikladniji za naš prometne uvjete je teretni kontejner veličine 1C.

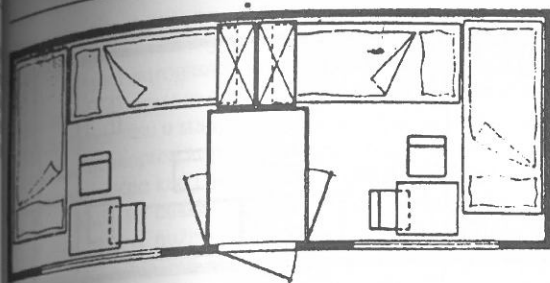
U ukupnom asortimanu prehrambenih artikala možemo izdvojiti trajne kao što su: brašno, šećer, bezalkoholna i alkoholna

Slika 6. Glavne dimenzije kontejnera hladnjače.

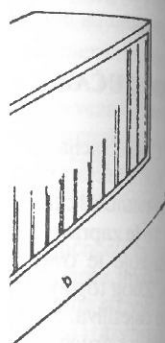
Dimenzije /mm/								
a	b	c	d	e	f	g	h	i
2438	6050	2591	5560	1985	1000	2240	4373	1773

Integralni tra
Prethodno pri
UDK:621.869.88
Primljeno: 17.9
Prihvaćeno: 12.12

SPAVAONICA Tip »MIP-SP-1«
- 4 prizemna ležaja s madracem
- 2 stola
- 4 stolice
- 2 plakara

u i najprikladniji za
veličine 1C.
ambenih artikala mo
, bezalkoholna i alk

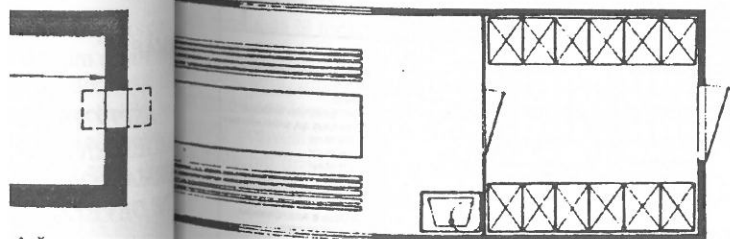
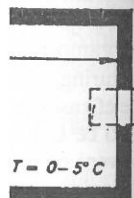

1.1. Kontejneri hladnjače

Prehrambeni artikli koji se moraju čuvati u hladnom prostoru mogu biti uskladišteni u kontejnerima hladnjačama s električnim rashladnim agregatima napajanim strujom iz lokalne mreže. Ovakvi se kontejneri na mjesto korištenja mogu dopremiti razni i instalirati pored trgovina i ugostiteljskih objekata, te prema potrebi puniti odjednom i prazniti zavisno o potrošnji.

U kontejnerima hladnjačama proizvodnje "Jedinstvo" - (sl. 1), zavisno o debljini izolacijskog materijala, mogu se stalno održavati temperature do +5°C ili do -25°C.

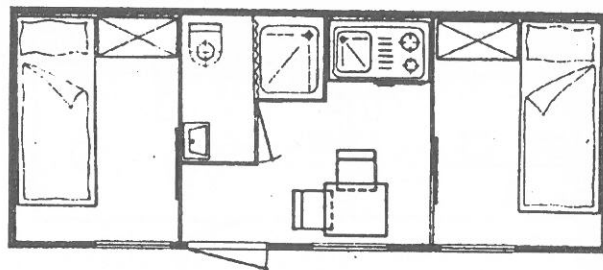
U kontejnerima hladnjačama s temperaturom do +5°C može se čuvati svježe voće i povrće, mlijeko i mliječne preradevine drugi prehrambeni artikli kojima odgovara ovakav temperaturni režim u komori. Ove se hladnjače prvenstveno koriste za čuvanje rashlađene robe sa sobne temperature na temperaturu čuvanja. U tom slučaju dnevna količina unešene robe je ograničena i zavisna od vrste i toplinskog stanja robe. Ovakve hladnjače mogu uspješno koristiti i na sabirnim mjestima voća i povrća. Za čuvanje voća i povrća u rashladnu komoru se ugrađuje i ovlaživač zraka radi sprečavanja sušenja čuvane robe.

TRPEZARIJA-GARDEROBA Tip »MIP-TRP-GA-1«
- 1 trpezarijski sto
- 2 klupe
- 1 lavabo
- 1 bojler
- 12 garderobnih ormara

g	h
2240	4373

0 2240 4373 1000 3.

VIKENDICA Tip »MIP-VIK-1«
- 2 prizemna ležaja s madracem
- 2 spratna ležaja s madracem
- 2 plakara
- 2 stolice
- 1 sto
- 1 mini-blok kuhinja
- 1 tuš kabina
- 1 WC šolja
- 1 umivaonik
- 1 bojler

Kontejneri-hladnjače s temperaturnim režimom do -25°C prvenstveno služe za čuvanje već smrznute robe, ali se u njima roba u malim količinama može i zamrzavati. U takvim hladnjačama može se čuvati smrznuto voće i povrće, smrznuto meso, ribe i sl. Izrađuje se s pretkomorom koja je namijenjena za pripremu robe prije stavljanja u komoru ili prilikom vadenja robe iz komore da bi se spriječio ulazak toplog zraka u komoru.

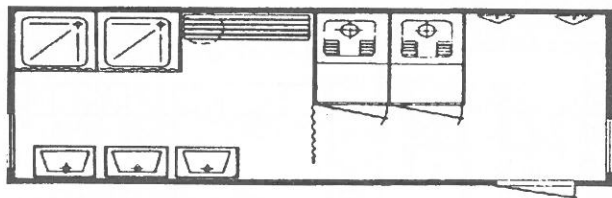
Tijekom turističke sezone u nekim našim turističkim središtima na obali i na otocima pojavljuju se iznenada nestašice pitke vode. U takvim se slučajevima kao privremeni rezervoari mogu koristiti kontejneri-cisterne. Na taj se način cisterne ugrađene na cestovnim vozilima koji pomažu snabdijevanju pitkom vodom, u kritičnim situacijama mogu brzo prazniti u kontejner-cisterne, ne čekajući na pražnjenje sporom potrošnjom u turističkom naselju. Kontejneri-cisterne na mjesto korištenja mogu se dopremiti i postaviti prazni, stoga njihov transport i prekrcaj ne stvara posebne poteškoće.

3. KONTEJNERI ZA BORAVAK LJUDI

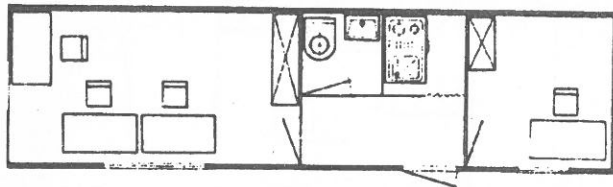
Ova grupa kontejnera specijalnih oblika ugrađenih u standardnim okvirima do sada je našla najmasovniju primjenu na gradilištima kao privremeni objekti za smještaj osoblja, male radionice i skladišta materijala i radnog alata.

Mogućnosti opremanja unutrašnjosti kontejnera za boravak ljudi su praktično neograničene. Pojedini kontejneri mogu imati ugrađen namještaj i sanitarije za cjelodnevni boravak, a mogu biti i specijalizirani kao posebne spavaonice, garderobe, blagovaonice, sanitarni čvorovi, kancelarije i td.

Na slici 2 predočen je primjer spavaonice s 4 prizemna ležaja koji se mogu namjestiti i ležajima na kat.

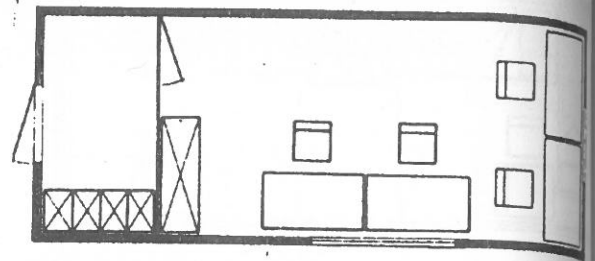

SANITARNI ČVOR Tip »MIP-SA-1«
- 2 tuš kabine
- 3 umivaonika
- 2 WC kabine
- 2 pisoara
- 1 bojler
- 3 ogledala
- 1 klupa

KANCELARIJA Tip »MIP-KA-9/2«

- 4 pisaća stola
- 4 stolice
- 2 plakara
- 1 mini-blok kuhinja
- 1 WC šolja
- 1 umivaonik
- 1 ogledalo

KANCELARIJA Tip »MIP-KA-1«

- 4 pisaća stola
- 4 stolice
- 2 plakara

Slika 4.

Na istoj slici prikazana je jedna od varijanti vikendice u kontejneru. Kontejner-vikendica može se koristiti kao bungalov u kampu, za smještaj sezonskog osoblja ili kao depadansa hotela.

Na slici 3 predočena je trpezarija kombinirana sa garderobom kapaciteta 12 ormara; na istoj slici prikazan je jedan od mogućih sanitarnih čvorova.

Na slici 4 prikazane su dvije varijante kancelarije uređene u standardnom kontejneru.

Od pojedinačnih specijaliziranih kontejnera opremljenih za boravak ljudi mogu se prema lokalnim potrebama i mogućnostima lokacije kompletirati naselja različitih veličina s pratećim objektima i terenima za rekreaciju. Primjer ovakvog naselja predočen je na slici 5.

4. POSTAVLJANJE KONTEJNERA NA NERAVNOM I MEKANOM TLU

Ukoliko se kontejner mora postaviti na neravnom ili mekanom tlu onda se prethodno trebaju pripremiti stope izradene

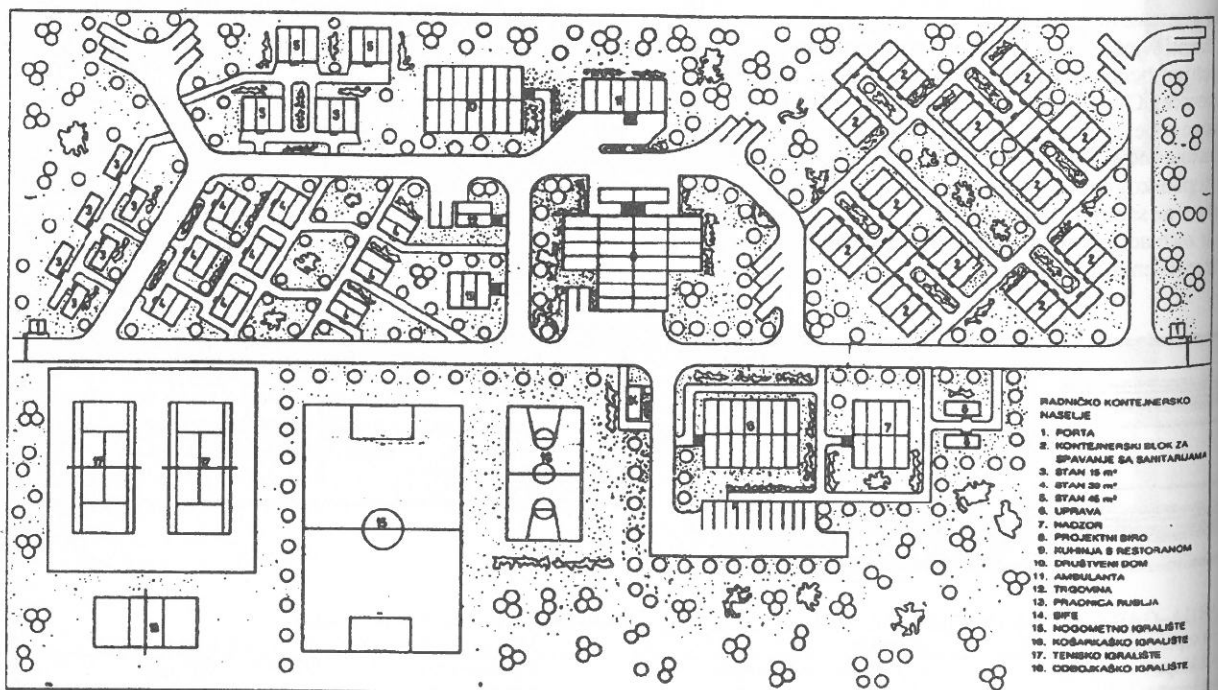
od betona, kamena, drveta ili nekog drugog materijala. Raspon stopa je određen dimenzijama kontejnera koji treba postaviti. Postavljeni kontejner nije potrebno posebno osiguravati, jer zbog vlastite težine potpuno stabilan protiv prevrtanja.

Prilikom postavljanja na kat kontejneri se obavezno povezuju međusobno preko nauglica i vezuju se na temeljnim stopama. Za tu svrhu služe standardne spojnice s čepovima prilagođenim dimenzijama za ovalne rupe nauglica.

Kontejneri složeni u blokove postavljaju se isključivo na betonsku podlogu u obliku ploče ili na trakaste temelje. Na slici prikazani su trakasti temelji i betonske stope za postavljanje kontejnera na neravnom ili mekanom tlu s navedenim standardnim dimenzijama odnosno oblika, razmaka i načina ugradnje.

5. KONTEJNERI ZA GAŠENJE POŽARA

Općenito je poznata činjenica da se najviše požara pojavljuje u turističkoj sezoni na obali Jadrana i na otocima. Lokalizacija i gašenje ovakvih požara je najčešće otežano po-

Slika 5.

kanjem vode, sredstava za gašenje i teškom pristupačnošću za ljude zbog terenskih uvjeta.

Pored vatrogasaca, vojnika i civila u takvim slučajevima za gašenje vatre koriste se namjenski avioni tipa "kanader" koji velike količine vode nisu u stanju baciti na najopasnija mjesta. Koriste se također i helikopteri koji donose vodu na mjesto požara u velikim kantama, i slično kao i avioni, odjednom je istresaju.

Kada se nakon izbijanja požara vatra raširi na velikoj površini, tada je nužno sprečavanje njezinog daljnjeg širenja tj. gašenje na rubovima ili polijevanje vodom stabala još nezahvaćenih vatrom. Pri tome je naročito važno da se lokalizacijom vatre zaštite stabla na najopasnijim mjestima. Stoga možemo konstatirati da najbolje rezultate u sprečavanju širenja požara možemo postići stacioniranim polijevanjem stabala i ostalog raslinja na rubovima vatre.

Stacionirano gašenje vatre možemo realizirati pomoću specijalno opremljenih kontejnera dopremanih na mjesto gašenja pomoću helikoptera. Na taj način, uz potrošnju malih količina vode, možemo postići učinak gašenja. Za tu svrhu možemo upotrijebiti kostur s nauglicama od najmanjeg standardnog kontejnera 1-ISO, tj. kontejnera veličine 1F. On ima vanjske dimenzije 2438 mm širinu i visinu, a dužina mu je 1460 mm. U njemu možemo ugraditi rezervoar za vodu volumena najmanje 3 m³, dvije male centrifugalne pumpe s priključcima za šmrkove i dva sjedala za vatrogasce na čeonim stranicama kontejnera.

Helikopter s kontejnerom napunjenim vodom i ugrađenim mjestima za vatrogasce može stići u neposrednu blizinu ruba vatre i zadržati se u lebdećem položaju, uz sporo pomjeranje u toku gašenja, a vatrogasci mogu racionalno usmjeravati vodu na rubove vatre i na raslinje još nezahvaćeno vatrom.

Kontejner s rezervoarom za vodu može proizvesti "Jedinstvo" u Krapini ili "Banat" u Zrenjaninu, a pumpe za ovakve svrhe proizvodi "Jugoturbina" u Karlovcu.

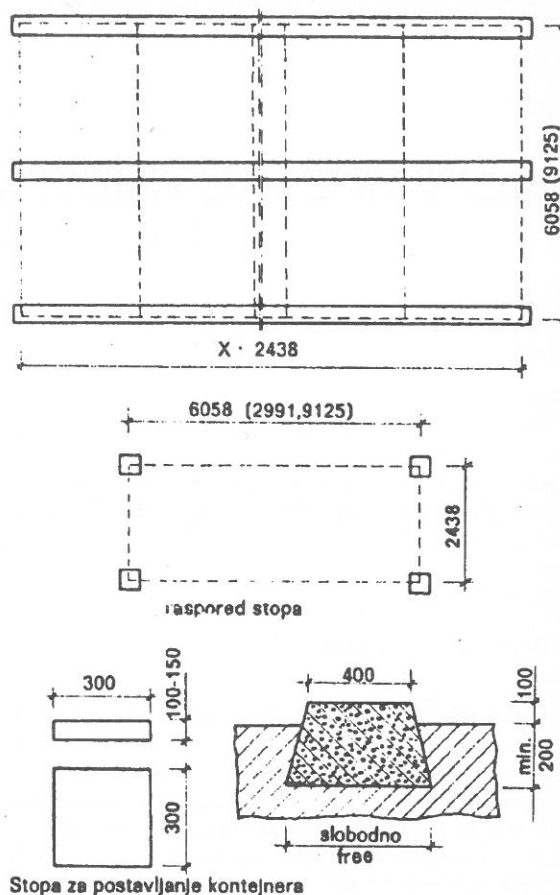
6. ZAKLJUČAK

Predložene eksploatacijske karakteristike univerzalnih i specijalnih kontejnera ukazuju na velike mogućnosti njihove primjene za potrebe turizma. Sve vrste ovakvih kontejnera proizvodi naša industrija. Stoga je neophodno da se s mogućnostima primjene kontejnera u turizmu detaljno upoznaju njihovi potencijalni korisnici.

Smještaj kontejnera kao skladišta i prostorija za boravak ljudi nije popraćen smetnjama, jer kao mobilni objekti ne iziskuju građevinske dozvole i kada postaju suvišni mogu se ukloniti s mjesta korištenja.

U sadašnjim uvjetima masovnost korištenja kontejnera općenito ograničava pomanjkanje namjenskih vozila za njihov prijevoz i odgovarajućih dizalica za pretovar. Budući da se sve vrste kontejnera koji su pogodni za korištenje u turističke svrhe mogu do mjesta korištenja dopremiti prazni ili opremljeni lakim namještajem, stoga se oni mogu dopremiti do mjesta korištenja cestovnim vozilima postojećih željezničko-cestovnih kontejnerskih terminala ili lučkih terminala, dok proizvođači kontejnera za boravak ljudi sami osiguravaju njihov prijevoz, skidanje i ugradnju na temeljima. Inače skidanje kontejnera s vozila i postavljanje na pripremljene temelje može se obaviti pomoću viljuškara odgovarajuće nosivosti, univerzalnih građevinskih dizalica ili pomoću hidrauličnih dizalica ugrađenih na kamionima za pretovar teških komadnih tereta.

Temeљи za postavljanje blokova kontejnera

Slika 6.

SUMMARY

POSSIBLE USES OF UNIVERSAL AND SPECIAL CONTAINERS IN TOURIST INDUSTRY

The author discusses different possibilities of employment of individual container types in freight transport, particularly of perishable goods, to tourist destinations. Special reference is made to the possible use of containers for accommodation, i.e. accommodation of holiday-makers, vacationers and excursionists, and provides drawings of such container types as designed for housing. The author further considers it as one of the possible solutions in fire-fighting on inaccessible terrains, for regular equipment of tourist areas, and suggests the employment of containers in fire-fighting.